

πού αλλάζουν τὴν ὄψιν τοῦ κόσμου, ἐκεῖνος εἶναι δὴν τὸ λειτουργὸ τοῦ θεοῦ πρὶν καλὰ καλὰ τὸν ἀπεσώσει τὸ λόγο του, πᾶντι ἀστραπῇ καὶ τότε καίει. Νὰ τὴ γινώριζε τάχα τὴ μοῖρα του ὁ ἱερέας τοῦ Ἀπόλλωνα; Ἐγὼ πιστεύω πῶς τὴ γινώριζε, δὴν προφῆτης πού εἶτανε, καὶ πῶς δλο κι ἀνυπομονοῦσε καὶ λαχτάριζε νὰρθῆ τὸ γρηγορώτερο ἢ ὦρα ἢ μεγάλη τῆς θυσίας, Αὐτός εἶταν ἀφιερωμένος ἀπὸ πρῶτα στὸς θεοὺς τοῦ Ἄδην. Κι ἀναγύλλιαζε. Φτάνει πού μὴ μῆρα θὰ νικῶσε ὁ θεὸς τῶν.

Καὶ ὅθεν καὶ ἀπορῶ νὰ παραίδημα μαζί πῶσο πῶ δὴν καὶ πῶς θὰθῆ, πῶσο ζωντανὰ καὶ ὄμοια ἐπίσταται ἢ δὴ κατὰ ψυχῆ, ὅχι δὲ θύδρα καὶ δὲ μνημῆα, δὲ σοφίαι καὶ δὲ ἠρωτικές, μὰ μῆρα δὴν ἀπὸ τῆς ψυχῆ τοῦ λαοῦ μας τὴν ἀνάστασι!

Σε φίλῳ Ο ΠΑΝΤΑ ΔΙΚΟΣ ΣΟΥ

ΑΡΧΑΙΑ

ΕΡΩΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

(Μετάφραση ἀπὸ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Th. Bergk «Poetae Lyrici Graeci» τοῦ 1843).

Τάφιερώνω τοῦ ΕΡΜΟΝΑ

1.—ΤΟΥ ΑΡΧΙΛΟΧΟΥ

(Ἀπόσπ. 25).

Ρῶδ' ὀμορφῶ σὸ χέρι τῆς κρατῶντας! Κ' ἔνα κλαράκι ἀπὸ μυριά χλωράτης Ἐπαύσε ἢ κορπούα χαμογελάτης. Κ' ἢ κόμη τῆς σέβασε ὄμοις τῆς καὶ πλάτης.

(Ἀπόσπ. 77).

Κοίτουμαι δὴν νεκρὸς ἀπὸ τὸν Ἐρωτικὸν Κακόμοιρος! καὶ πόνοι τρομεροὶ Μὲ θέληση τὸν θεῶν μοῦ διαπερνῶν Βαθιά ὡς τὴ κόκκαλῶ μου τὴ κορμῆ.

(Ἀπόσπ. 94).

Ἀπὸ λαχτάρα τέτοια σὴν καρδιά μου Ἀγάπης συμμαζώχτη κι ἀπὸ τὰ στήθη Μοῦ πῆρε δλο τὴν ἀδολὴ χαρὰ μου, Στὰ μάτια μου πολλὴ θάμπαδα ἐχόθη.

2.—ΤΟΥ ΑΛΚΜΑΝΑ

(Ἀπόσπ. 13).

Γλυκόλαλας, γλυκόφωνες παρθένες, δὲ μοροῦνε Τὰ γόνάτῳ μου πῶ νὰ μὲ κρατοῦνε!

καὶ δὲ μᾶς ἀπομνήσκῃ στάλα γιὰ τὴν ὦρα πού θὰ τότε χρεαστοῦμε. Τὰ λόγια σας τὰ θυμήθηκα σήμερις τὸ πρῶτ' ἔτσι ἔβηκα πῶς δὲν ἔπρεπε νὰ πάω...

Ο ΛΑΜΠΡΟΣ. Τέτια σὲ θέλω! (μὲ χαϊδιάρμο πείραγμα). Τόνε φιλᾶς λοιπὸν καὶ λόγου σου τὸν ἐνθουσιασμὸ σου γιὰ τὰ ἔργα; Ποιὸς ξέρει τί ψυχὴ Μπουμπουλίνιας κρύβεται σ' αὐτὸ τὸ χαριτωμένο κορμάκι!..

Η ΕΛΕΝΙΤΣΑ (σοβαρά). Ἡ παλληκαριά τῆς γυναίκας δειχίνεται σὸ σπῆτι τῆς... Νὰ, πού θὰ πολεμήσει ἢ γυναίκα. Στὸ σπῆτι τῆς... Νὰ θεμελιώσῃ γερὰ τὸ σπῆτι τῆς... τὴν οἰκογένεια... Τὸ λέγε κάθε φορὰ ὁ πατέρας. Γιὰ νὰ γίνῃ ἔθνος, πρέπει πρῶτα νὰ φικαστῆ ἢ κοινωνία. Κι ἢ κοινωνία, ἔλεγε, ἀπὸ τὴν οἰκογένεια θὰ γίνῃ. Ἐχεις ἰθιὲς οἰκογένειες; Ὅχι, καὶ καλὴ κοινωνία, θὰ χεις κ' ἔθνος μεγάλο καὶ τιμημένο...

Ο ΛΑΜΠΡΟΣ. Ἐδῶ, παιδί μου! Κοντὰ μου! (τῆνε καθίζει κοντὰ τοῦ σὸν πάγκο καὶ τῆς χασεῖ πατρικὰ τὰ μαλλιά). Εἶσαι παιδί τοῦ πατέρα σου ἐστὺ. Δὲν πῆρες τίποτ' ἀπὸ τὴ μάνα σου, τὴν ἀδερφή τοῦ κὺρ Ἀντρέα... Ὅχι, τίποτα! Ὁ μακαρίτης ὁ πατέρας σου... ἄχ, ὁ ἀκριβὸς μου φίλος!..

Μανάρι τώρα τῆμονα κηρύλλος*, πού πελάει Πὰ σὸν κυμάτον τὸν ἀφρὸ μὲ τὰ θαλασσοπούλια Χωρὶς καθόλου σὴν καρδιά νὰ κλῆ Φόβο, τῆλικοπράσινο τῆς ἀνοιχῆς πουλί.

3.—ΤΟΥ ΑΛΚΑΙΟΥ

(Ἀπόσπ. 54).

ΣΤΗ ΣΑΦΩ

Παρθενικὰ Σαφῶ, μαυρομαλλοῦσα, Γλυκοχαμογελοῦσα, Ἄσπι τὸ στόμα θέλει νὰ σοῦ πῆ, Μὰ μὲ κρατεῖ ἢ ντροπῆ.

4.—ΤΗΣ ΣΑΦΩΣ

(Ἀπόσπ. 32).

ΣΤΟΝ ΑΛΚΑΙΟ

Ἄν εἶχες πόθο εὐγενικὸ ἢ καλὸ Κ' ἢ γλώσσα ἢν δὲν ἀνάδουε καὶ κακὸ νὰ πῆ, Καθόλου δὲ θὰ... ἔλεγε τὸ στόμα σου ἢ ντροπῆ, Μὰ λείπει θὰ ἔλεγε αὐτό.

(Ἀπόσπ. 18).

Ἄγνᾶτια, ἀγαπημένε, σιάσου Καὶ σκόρπισε τὴν ὀμορφιά σου, Πῶχῃ σὸ μάτια ἀνάου

(Ἀπόσπ. 49).

Ὅσο κι ἂν εἶσαι φίλος μου γενεῶκα ζήτησε πῶ νὰ. Δὲ θὰ βαστάξω ἐγὼ νὰ ζῶ μὲ κῶν, ἀφοῦ εἶμαι πῶ γρηά.

(Ἀπόσπ. 7).

Παιδοῦλα ἦρα πανέμορφη, πού μ' ἄνθια χουσαφένια Παρόμοιο ἔχει τὸ πρόσωπο, τὴν πολυγαμημένη Κλειδα μου καὶ τῶσ' αὐτὴν ἐγὼ δὲν τὴν ἀλλάζω Μῆτε μὲ τὴ Λυδία μὴδὲ μὲ κάθε μου ἐρωμένη.

(*) Κηρύλλος εἶναι τὸ θηλυκὸ θαλασσοπούλι. Τὸ νόημα τῆς παρομοιώτης αὐτῆς τοῦ Ἀλκμάνῳ μᾶς τὸ δίνει ὁ Ἄντιγονος ὁ Καρυστινὸς ἐπὶ ἔργου τοῦ «Ἱστοριῶν παραδόξων Συναγωγῆ», ὅπου λέει: δταν ὁ Κηρύλλος ἀπὸ τὰ γερᾶματα ἀρρωσάθη καὶ δὲ μπόρεῖ πῶ νὰ περῆ, τὸν παίρνουν ἀπάνου στὰ φτερά τους οἱ θηλυκῆς καὶ τότε φέρνουν μαζί τους.

Τέτιος εἶτανε. Νομίζω πῶς τόνε ξαναθλίπω μπροστὰ μου...

Η ΕΛΕΝΙΤΣΑ (μὲ βουρκωμένα τὰ μάτια). Μᾶρῃς μικρούλα, δώδεκα δεκατριῶ χρονῶνε μοναχὰ, μὰ δὲ θὰ ξεχάσω πῶς τὴν καλωσύνη σου καὶ τὰ χρυσὰ του τὰ λόγια... Ὁ κατῆμένος ὁ πατέρας!..

Ο ΛΑΜΠΡΟΣ. Δὲν ἐκλαψα, παιδί μου, μοναχὰ τὸ φίλο ποδχασα, ἐκλαψα καὶ κλαίω καὶ τὸν πικριώτη τὸν ἀληθινὸ. Στὰ ἐννενηντα ἔφτᾶ δὲ σκέφτηκε πῶς ἔχει κορίτσι, πῶς εἶναι νιὸς ἀκόμα, μὰ ἀπὸ τοὺς πρώτους ἔτρεξε σὸν πόλεμο. Ἡ Πατρίδα, μοῦπε τὴ στιγμή πού μάποχαίρετοῦσε κάτω σὸν Περσῆ καὶ πού τὸν ἔβλεπα γιὰ στερνὴ φορὰ, ἢ Πατρίδα τόσα χρόνια μῆθρεπε καὶ μῆφῶρτωνε γαλόνια. Νὰ καὶ ἢ στιγμή, ἢ ἄγρια στιγμή, νὰ ξεπερῶσω κῆνο πού τῆς χρωσάτω. Καὶ λάμπανε τὰ μάτια του ἀπὸ ἄγιον ἐνθουσιασμὸ, κι ἀπὸ τὸν ἴδιο ἐνθουσιασμὸ, καθὼς μούταν οἱ συντρόφοι του, λάμπανε καὶ τὴ στιγμή πούπερτε ἀπὸ βόλι ὄχτροῦ σὸ Μάτι, λέγοντας τὸνομά σου... Τέτιος πικριώτης φέρε μου νὰ σοῦ πῶ τί γίνεται τὸ Ρωμαϊκὸ. Ὅχι θεσιθῆρες καὶ μνημοσύνας!..

Η ΕΛΕΝΙΤΣΑ (σηκώνεται κι ἀρχινᾶ νὰ ξεφυλλίξει ἔνα πευκόκλαδο πού πέφτει πάνω ἀπὸ τὸν

(Ἀπόσπ. 91).

Μάνα γλυκιά, δὲν μπόρῳ πῶ σὸν ἀργαλιὸ νὰ θφαίνῳ Ἄπ' ἔρωτα παλληκαριοῦ εἶμαι βαλαντωμένη, Ἡ Ἀφροδίτη τὸ ζητᾶ ἢ χαριτωμένη.

5.—ΤΟΥ ΣΤΗΣΙΧΟΡΟΥ

(Ἀπόσπ. 42).

ΡΑΔΙΝΗ

Ὁμπρός, Μοῦσα γλυκόφωνη, τραγοῦδι ἔλα ν' ἀρχίσῃς Μὲ λύρα ἐρωτευμένη, Ἦ γυνους νὰ διαλαλήσῃς Γιὰ δὲ Σαμιώτικα παιδιά, πού ἢ ἀγάπη τὰ πεθαίνει!

6.—ΤΟΥ ΗΥΚΟΥ

(Ἀπόσπ. 1).

Τὴν ἀνοιχῆ κ' οἱ κούωνῆς, πού τῆς ποτίζουν Τῶν ποταμῶν τὰ ρέματα Σὶδν κῆσο τὸν ἀνέγγιχτο κι ἀπὸ κορίτσι, ἀνθίζουν Τὴν ἀνοιχῆ τὰ κλήματα καὶ τὸ μπουμπουμ σιάζει, Πού ἀξάνει κάτου ἀπ' τὰ ἱσκιερὰ ἀμπελόφυλλα. Ὅμως γιὰ μῆνα οὔτε σιγῆν δ' Ἐρωτας δὲ συχάζει, Γιατὶ σὴν θραυκῆς βοριάς ἀπ' ἀστραπῆ ἀναμένῳ Κι ἀπὸ τὴν Κύπριδα ἐσποδῶμενος Μὲ τρέλλες ἄγριες, σκοτεινῆς, τρομαχτικῆς, βουλι Ἀπὸ παιδὶ μούχει πληγῶσει τὴν καρδιά.

(Ἀπόσπ. 2).

Κάτου ἀπ' ἢ οὐρανογάλαζα ματέφυλλα καὶ πᾶσι Κοιτάζοντάς με ὁ Ἐρωτας μὲ μάτια λευκωμένα, Μὲ μῆρα ξεγέλασμα σὴς Κύπριδας τὰ δέχτρα Μὲ ρίχνει τὸ σφιχτοπεριπλεγμένα. Σὴν πέφτει ἀπάνου μου μ' ἄρῃν ἀληθινὰ τὸν τρέμω Ὅς τρέμει ζευμένο ἄλογο, πού νικητῆς ἐβγήκε, Μὰ τώρα στὰ γερᾶματα μὲ τὸ γοργὸ τάρμαξι Σ' ἄλλον ἀγῶνα στασιὰ του ματῆκε.

Ἀλεξάντερει

ΗΑΙΑΣ Π. ΒΟΥΤΙΡΙΑΝΣ

(*) Μετάφρασα μὲ τὸ στίχον αὐτὸν τὸ αἰρικὸν Σαμίων περὶ παλῶνα τοῦ Στιχίχορου γιὰ νὰ δῶτα μὲ δὲ λόγια δλο ἰπάνου-κάτου τὸ κύριον νόημα τῆς «Ραδίνης» πού μονάχα οἱ δὲ πρῶτοι στίχοι τῆς τῶθησαν. Μερικὰ λόγια γιὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆς «Ραδίνης» μῆς λέει ὁ Στράβωνας Βιβλ. VIII, 347.

πάγκο). Μὲ μοῦ τὰ λέτε... Σπαραξῆ ἢ ψυχὴ μου κ. Λάμπρο!

Ο ΛΑΜΠΡΟΣ. Νὰ καμαρώνεις, παιδί μου, πῶχῃς τέτιο πατέρα. Αἰγὸι μπόρουν ἔτσι νὰ καμαρώνουν... Ἐλα δῶ... Κάθισε!.. Νὰ μοῦ πῆς, τὴν ἐλίθειξ ὄμοις... Ἦθελε κ' ἢ θειά σου, ἢ Χάρη, πᾶσι σὸ μνημόσυνο;

Η ΕΛΕΝΙΤΣΑ (ξανακάθεται). Στὴν ἀρχὴ σὲ νᾶθελε. Ὁ θεὸς Ἀντρέας τῆς ἔλεγε πῶς θὰναί κόσμος καὶ κόσμος, κι ἀρχίνῃσε νὰ τομαζέται. Ὑστερα ἔμοις, ἔτσι ἀπότομα ἄλλαξε γνώμη καὶ τοῦ εἶπε: «Μνημόσυνα! μνημόσυνα! Τί μᾶς χρειάζονται; Μπόρεῖς καὶ σὺ νὰ κάνεις κῆνο πούκανε ὁ Μελάς; Νὰ, τὸ μνημόσυνο πού ταιριάζει τὸ παλληκαρί!..

Ο ΛΑΜΠΡΟΣ (ἀδιάφορα). Μπᾶ, ἢ θειά σου τὰ εἶπε αὐτά; Στὰ νεῦρα τῆς θάτανε πάλι...

Η ΕΛΕΝΙΤΣΑ. Καθόλου! Τὰ εἶπε ἡσυχα, ἔτσι σὲ νὰ τὰ πιστεῦε μάλιστα.

Ο ΛΑΜΠΡΟΣ. Σὲ νὰ τὰ πιστεῦε!.. Καὶ γὼ σὲ νὰ μὲ τὸ πιστεύω πῶς τὰ πιστεῦε...

Η ΕΛΕΝΙΤΣΑ. Εἶπε σὲ θεοῦ: «Πήγαινε σὺ μὲ τὴν ἀδερφή σου στὸ μνημόσυνο καὶ γὼ θὰ τραβήξω μὲ τὴν Ἐλενίτσα σὴ ζωή!.. Ὅχι πᾶμε σὸ περῶλι!.. Κι ὁ θεὸς, πού δὲν τῆς χαλνᾶει ποτὲ τὸ